

Prenumerationspris
 1/1 år Kr. 3:—
 1/2 " " 1:50

Utgiven av Svenska Folkförbundet.
 Redaktör: **Andreas Stahl**, Riddaregatan 3, Reval.
 UTKOMMER ALLA ONSDAGAR

Utlandet:
 1/1 år Kr. 4:—
 1/2 " " 2:—

BIRKAS.

Rektorsombyte.

Birkas folkhög- och jordbrukskola börjar sitt nästa läsår den 1 november. Vi hoppas, att vår svenska ungdom ej heller i år försummar tillfället att besöka vår ungdomsskola, som gett oss så mycket gott. Ännu finns det plats för några stycken. Ungdomen är vårt framtids hopp. De unga rycka in, då de äldre dra sig tillbaka. Men för att de unga skola lyckas i livet, måste de vara rustade. Birkas har visat, att det kan dana goda medborgare åt vårt svenska samhälle.

Att Birkas kunnat göra så mycket för vår svenska ungdom beror naturligtvis på de goda krafter, som verkat där. Rektor Adalberth är, som bekant, icke mera Birkas föreståndare. Sedan den 1 augusti efterträddes han av konsulenten vid Rockefellerstiftelsen i Skaraborgs län herr Nils Danell. Att konsulenten Nils Danell som rektor på Birkas är mannen på sin plats, äro alla, som lärt känna honom, övertygade om. Under de månader han under förra läsåret arbetade vid skolan, lärde ungdomarna känna honom. Intresse för och innerlig kärlek till arbetet samt ungdomlig energi, parad med sakkännedom äro Nils Danells utmärkande egenskaper. Men nog nu om vår nye rektor. Nu ett par ord om den avgångne rektorn

Emil Adalberth.

Sedan 1924 till den 1 aug. d. å. var Emil Adalberth anställd vid skolan, först som lärare sedan som rektor. Hela 5 år. Den

längsta tid någon lärarkraft arbetat vid Birkas. Under denna tid har han tillsammans med sin fru, Ester Adalberth, utfört ett arbete vid Birkas för vår svenska ungdom och för hela svensk-Estland, som sent skall glömmas. Alla minnas vi herrskapet Adalberth med största tacksamhet. Herr Adalberth var såsom skolman utmärkt. Han var dessutom en praktisk föregångsman på jordbrukets område. Nydaningarna vid skolans jordbruk ha vi att tacka honom för. Rektor Adalberth var vidare en god kraft som föredragshållare. Utanför skolan har han hållit ett stort antal föredrag och kurser i allmänbildande och fackliga ämnen ävensom flitigt medarbetat i „Kustbon“. Rektor Adalberth har under de 5 åren, han verkat härute, hunnit med mycket. Hans insats i det estlandssvenska kulturarbetet är av mycket stor betydelse för oss. Han kommer alltid att vara omtyckt av estlandssvenskarna.

Herr Adalberths nuvarande arbetsfält är i Sverige, där även han är ledare för ungdomens klubbarbete, konsulent vid Rockefellerstiftelsen.

Nästa gång mera om Birkas och de övriga nuvarande lärarkrafterna., *Kustbo.*

Det svenska gymnasiet.

Alldenstund vi estlandssvenskar nu stå inför en alldeles ny och ovanlig uppgift kan det vara skäl att skärskåda densamma i någon mån.

Den stora tanke, som våra förkämpar i årtal närt, håller nu på att gå i uppfyllelse. Tanken är otvivelaktigt stor, ty för en

folkspilla på några tusen personer är det stort redan att tänka tanken på ett eget högre läroverk till slut. Det är mycket svårare för oss att grunda ett gymnasium än för en liten stat att grunda ett universitet. Här är det dock icke så mycket fråga om folkmängd utan om kapitalresurser. Det är just detta kapital, som estlandssvenskarna — jordbrukare och fiskare — sakna. Om icke moderlandet i Dir. Folke Bökmans person hade trätt emellan här, hade den stora tanken ännu fått vila någon tid. Det är således inte efterblivenheten, som det ofta heter, det är inte brist på intresse eller på grund av kortsynthet utan i brist på pengar, som estlandssvenskarnas söner och döttrar måste släcka sin törst efter vetande i främmande skolor. Och vad värre, genom detta sökande efter sanning lämna de ofta en annan lika viktig angelägenhet åsido — de sälja sitt fädernearv, men för detta må man icke klandra dem. De komma in i en annan omgivning som har en alldeles särskild tjuskraft på deras sinnen, och innan de veta ordet av, ha de uppslukats av sin omgivning; endast ett eko når dem då och då utifrån. För att kunna rätta detta förhållande är ett svenskt gymnasium en nödvändig faktor. Men om man tror, att då allt blir gott och väl, tar man grundligt miste. Det kommer alltid att finnas även sådana svenskar i Estland, som med en axelryckning avfärda spörsmålet om nationalitet och språk. Men möjligtvis kunna även somliga av dessa vinnas för saken, när de se att möjligheten att ge sina barn svensk undervisning är så nära.

När det nu en gång på allvar kommer under diskussion, var gymnasiet skall förläggas, må man nogsamta taga sig i akt för att icke begå ett fel, som inte är lätt att reparera. Det gäller till dess att tillsätta en kommission, som har att införskaffa uppgifter om det antagliga elevantalet som kan påräknas från varje svenskort. Dessutom anlita statistiskt material för belysande av samma sak under förgången tid; att göra sig förtrogen med olika meningar i saken, det är icke någras intressen, som skola tillgodoses, utan allas.

S. O. V:s förstärkta styrelsemöte behandlade frågan redan preliminärt, och det ligger i sakens natur att den ännu många gånger kommer att behandlas, innan verkligt avgörande vidtages.

Undertecknad har inte därför berört saken för att giva råd, eller uttala någon bestämd mening om förläggningsorten, vilket just visar, att stor försiktighet är av nöden, utan vädjar till allmänheten att i brev till Kustbons redaktion insända sin mening i saken, på det att summan av sådana personliga yttranden sedan må kunna delvis tagas till grund, när det avgörande beslutet skall fattas.

A. Stahl.

Reval den 3 okt.

Eko från Rikull.

Tidens hjul rullar oavlatligt — runt och runt. Ständigt pågår samma eviga kretsgång. Efter den varma och sköna sommaren kommer hösten med sitt regn och sin kyla. Längre fram inträffar vinterns frost och snö som en skön befrielse; det är en härdandets tid för människan, en tid fylld av oavlatligt arbete till långt in på de mörka kvällarna och nätterna. Då vintern lider mot slutet, är våren i antågande. Våren... lövsprickningens, fågelsångens och ljusets tid, då hela naturen löser sina hemligheter och vill i otaliga spirande och svävande former uppenbara sig för människorna.

Hösten är kommen! Det är ingen nyhet. Även är allt detta bekant, att den är regnets och stormarnas årstid.

Men hösten är denna tid, då lantmannen får se, vad han får i lön för sin möda. I mångt och mycket är lönen beroende av sådana faktorer, över vilka han icke är herre. Så spelar väderleken

under det gångna året en betydande roll. Men ändå och icke i ringa mån kan jordbrukarens fackkunskap avläsas i skörderesultatet och detta just under år med ogynnsam väderlek. Av en landbrukare fordras numera, att han är praktiskt och teoretiskt väl skolad för sitt värv.

Tack vare Birkas folkhög- och lantmannaskola, få även vi här i svenskbygderna inhämta teoretiska kunskaper i jordbruket.

Årsväxten här kan i korthet karakteriseras sålunda: Höskörden har ej varit riklig, men den har inbärgats under mycket gynnsamma värderleksförhållanden, varför kvaliteten är hög. Rågen var på våren starkt utvintrad, och en stor del plöjdes upp, men man räknade i allmänhet med en skörd något över medelmåttan. Kornet och havren var hög och tätvuxen och skörden givande. Potatis och rotfrukter äro nog lite försenade i utvecklingen, men skörden blir medelgod.

Under de två senaste åren har det varit relativt klen tillgång på lingon, i det att skörden helt eller delvis slagit fel på grund av ogynnsamma väderleksförhållanden, speciellt frostnätter under blomningstiden. I år synes ett aldeles motsatt förhållande inträffat. Så att skörden av skogarnas röda guld blev större än på ett tiotal år.

Även tillgången på blåbär var riklig.

Sjöfartsstyrelsen har bekostad stenrensningen i Dyrhamns vik. Under stenarens förlopp har de stora stenarna „plockats“ och sammanplacerats till en vägbrytare. Numera är viken utprickad, stenfri och bjuder våra kustsegelare en lugn vrå under stormiga tider.

Herman Schönberg.

Den gångna veckan.

I Palestina äv trots alla medlingsförsök förhållandet judar och araber emellan ännu ganska spänt. Sålunda meddelas från London att i Jerusalem utfärdats befallning om indragande av två tidningar på fjorton dagar. Trots engelska överkommissariens ansträngningar, boikottera araberna allt fortfarande judarna.

F. d. japanska premiärministern baron Giichi Tanaka avled plötsligt. Dödsorsaken konstaterades vara hjärtslag.

Patriarken i Konstantinopel Basileios III avled på söndagen i den höga åldern av 93 år.

På söndagen inträffade en sorglig olycka på skyddskårens skjutbana i Elva, nära Dorpat, i det att en skyddskårist av våda sårade sin kamrat till döds. Den förolyckade var en man i 25-års åldern och nygift. Händelsen har väckt förstämning i vida kretsar.

I Kina har under den senaste tiden dykt upp en upprorisk general med det invecklade namnet Tshang-fak-vei. Det meddelas att allvarliga bataljer utkämpats mellan Tshang-fak-veis och regeringens trupper.

Förra veckan ägde en svår järnvägsolycka rum nära Wjatka på Transsibiriska banan. Snälltåget urspårade, varvid enligt uppgift 45 personer dödades och 36 svårt skadades.

Krigsdomstolen behandlade i flera dagar målet mot löjtnant Braunschweig, som var anställd som kassör vid militärlasarettet i Reval. Braunschweig hade under en längre tid försnillat flera tusen kronor. Även lasarettets ekonomichef major Silberman dömdes för bristande tillsyn till 2 mån. arrest. Braunschweig dömdes till fyra års straffarbete. Statens förlust genom försnillningen fixerades till 3518 kr.

I Helsingfors är en stor försnillningsaffär under uppsegling. En avdelningschef vid stadens drätselkontor häradshövding Mauno Vilskman har lagt sig till med c:a 20.000 mark stadens pengar, för vilket tilltag han införpassats till ett ganska säkert ställe. Pengarna har Vilskman gjort av med i utländska spelhålor.

Undersökningarna i tyska bombaffären. Tre av de i bombaffären inblandade personerna, bland dem ledaren för bonderörelsen i norra Tyskland Hamkens, ha på fredagen försatts på fri fot. De övriga 21 misstänkta skola däremot kvarstanna i häktet.

Dunklet kring bombattentatet på riksdagshuset i Berlin synes vara på väg att skinngas. En arbetslös, som attentatsnatten iakttagits i närheten av byggnaden, har nämligen vid konfrontering med den anhållne Ernst von Salomon på fredagen utpekats denne som en av de misstänkta figurerna.

Barn bortrövade av ett örnpär i Jämtlandsfjällen?

För några månader sedan försvann en ung norsk lappflicka vid namn Margrete Brandfjell i Essandtrakten i Norge. Man gick skallgång och polisen har forskat allt sedan dess men förgäves. En mystisk man av luffartyp, som försvann från trakten strax efter flickan misstänktes först för att ha mördat henne och dolt liket, men mannen anträffades snart och befanns ha fullgott alibi.

Nu tror man sig dock ha kommit till en lösning på det mystiska försvinnandet. Det antages nämligen, att filckan bortrövats av en örn. Detta antagande har fått näring på grund av rykten, som äro i svang uppe i norra Jämtland att ett örnpär skall ha sitt tillhåll i de svenska gränstrakterna, och det påstås till och med att örnen skall ha bortrövat också ett svenskt barn under innevarande sommar.

Norske länsmannen i Selbu har nu, för att söka få klarhet i saken, gjort en hänvändelse till vederbörande svenske landsfiskal för att få vetskap om, huruvida örnen verkligen iakttagits i de svenska gränstrakterna och hur det förhåller sig med ryktena om att ett svenskt barn skulle ha bortrövats av örnarna i sommar.

Sv. Pr.

Regn har äntligen fallit i England. London, 29 sept. I dag på eftermiddagen har regn fallit i London, varigenom den långvariga torkan, som varat 38 dagar och icke haft sitt motstycke på ett sekel, äntligen tagit slut. Trots att regnfallet icke sträckt sig till alla delar av landet, har det dock även nått de södra grevskap, där intet regn fallit på över 40 dagar.

Sven Hedin på väg till Kina. D:r Sven Hedin avreste måndagskväll från Stockholm över Åbo och Moskva till Kina i sällskap med dr Hummel och dr Montell. Dr Hedin kommer under vintern att uppehålla sig i norra Kina, medan två av expeditionens övriga medlemmar, Bergman och Bexell, komma att företaga en färd till Mongoliet i och för arkeologiska och paleontologiska undersökningar.

Lördagen och söndagen strykas ur ryska kalendern. Vetenskapsakademien har godkänt

förslaget till kalenderreform, enligt vilket veckan skulle bestå av endast fem dagar fr. o. m. måndag t. o. m. fredag i överensstämmelse med den vid industriella företag och andra institutioner ikraftträdande oavbrutna femdagarsarbetsveckan. Lördagen och söndagen strykas ur kalendern. Månadernas antal förblir oförändrat, men varje månad är uppdelad på sex veckor. De 31:a månadsgdagarna falla bort, varigenom året kommer att bestå av 360 arbetstagar. De fem extra dagarna, vilka anslås för revolutionära festligheter, tilläggas icke någon enskild månad, utan proklameras såsom industrins dag. Utkastet till kalenderreform kommer nu att underställas regeringen.

Arbetet på Hemdalls bärgning fortskrider gynnsamt. Man väntar nu endast på att fastgöra krokarna vid pontonerna, varpå lyftningen kan taga sin början. Det är dock möjligt att man först måste muddra omkring fartyget, innan man försöker lyfta detsamma. I början av nästa vecka väntas man emellertid ha hunnit så långt, att man kan börja upptagningen av fartyget.

Ornen kaöver Bahamaöarna krävde 20 dödsoffer. Enligt Miami Herald ha 20 personer omkommit under den orkan, som hemsökte staden Nassau. Tidningen anser att de av stormen anställda skadorna äro de största, som någonsin förekommit. Icke en enda byggnad är oskadad. Staden ligger försänkt i mörker, och telefonförbindelserna äro avbrutna. Orkanen har även börjat göra sig kännbar i södra Florida, där man från flere platser rapporterar högvatten och stark blåst.

Miami, Florida, 28 sept. Ovädret över staden Nassau började på onsdagskvällen och varade ända till fredag morgon. Utom stora materiella skador till lands förorsakade stormen även svårt avbräck i sjötrafiken. Ängaren Princess Montago har strandat på kliporna i närheten av Nassau och på flere ställen ha fördämningarna mot havet raserats.

Från fronten i fjärran östern. Enligt ett meddelande från Harbin har det kinesiska militärkommandot utfärdat order om upprättande av vinterkvarter för trupperna,

Svenska S:t Mikaelss församlingens medlemmar uppmanas att avbetala sin kyrkoskatt.

Kyrkorådet.

Ordföranden i direktionen för östkinesiska banan har träffat anstalter för utanordnande av tre miljoner dollar av järnvägens medel för arméns utrustning. I Harbin och Mukden fortgår värvningen av ryska vitgardister, till vilkas förfogande hästar, gevär och maskingevär ställas av det kinesiska militärkommandot. I gränzonen vid Chankassee äro också ivriga befästningsarbeten i gång.

Tidningarna i Harbin omtala, att från Frankrike anlant en större sändning militära flygmaskiner, som skola disponeras för tjänstgöring vid sovjets gräns.

Pastor Hoas får bli svensk komminister. Domkapitlet i Uppsala tillstyrker, att svenskbybornas ledare pastor Kristoffer Hoas erhåller rätt att söka och inneha ordinarie komministertjänst inom svenska kyrkan. Pastor Hoas, som skulle komma att tillhöra ärkestiftet, blev prästvigd 1922 för tjänstgöring bland den svensktalande befolkningen i södra delen av Ukraina.

Kyrkliga medelanden.

Söndagen den 6 oktober förrättas svensk gudstjänst i S:t Mikaelsskyrkan kl. 10,30.

I samband därmed avtäckes den marmortavla, som uppsatts i kyrkan till minne av svenske konungens senaste besök.

Kollekt upptages till täckande av utgifterna för kungstavlan.

Efteråt utdelas till tillstädeskomna barn tidningen „Kyrkan och barnen.“ *Pastorsämberet.*

HÔTEL ATLANTIC

Stockholms modernaste, tystaste och komfortablaste hotell.

Fullständiga toalettrum med bad till varje rum och dubletter.

Förstklassig Restaurant.

Moderata priser.

Dans måndag och fredag.

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningskola

Tel. 771-08 Grevturegatan 13
(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt utvald av Vadstenaspetsar. Motiv och Kragar. Beställningar å linneutstyrlar. Order till landsorten expedieras omgående.

CARL FREDRIKS BIERSTUGA

Hantverkaregatan 17. Norrköping
Rekommenderas

FISKARE!

ANVÄNDER NI FÖR EDER BÅTMOTOR
INHEMSKT MOTORBRÄNSLET

Om ej, så försök vår
TRAKTORBENSIN

(för fotogenmotorer)
DÄRIGENOM SPÄRRAR NI PENGAR,
ty den är billig, kraftigare än
fotogen och därför ekonomisk.

Estländska Oljeskifferkonsortiet
(Svensk konsession)

Tönismägi I. TALLINN Telefon 1

Tillbringa Eder semester

Dalarne och Värmland,

vilka båda landskap ifråga om stor-
slagen natur och intressanta platser
räknas bland Sveriges främsta.

Bekväma förbindelser med
Bergslagsbanan.

SHELL

BENSIN OCH SMÖRJOLJOR

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B.

THORSVIKS

TOALETTPAPPER

NORRAHAMNÄR
Rekommenderas.

SVENSKA BOMULLSFLAGGOR

till utlandet direkt från fabriken. Inom Sverige
genom handlande i branschen.

Gefle Manufaktur A.-B. STRÖMSBRO

CARL FREDRIKS BIERSTUGA

Hantverkaregatan 17.

NORRKÖPING

REKOMMENDERAS

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.

Byggnadsingeniör

ERIK BREMMER

V. Hamngatan 9 — GÖTEBORG.
Telefoner: 19215, 39215.

Utför alla slags byggnadsarbeten.

EGONLINEN uppehåller regelbunden trafik
Göteborg med alla mellanliggande svenska
anmär till KARLSKRONA—DÄNZIG—LIBAU
—RIGA—REVAL—HÄLSINGFORS.

BIRKAS

Folkhög- och Lantbruksskola

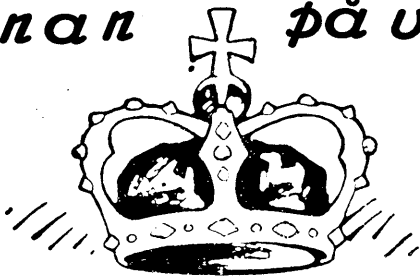
avser och önskar att från Estlands svenskbygder mottaga ungdomar,
som avslutat folkskolan och som vilja förvärva ökade kunskaper
jämfte praktisk duglighet till gagn för sitt framtida livskall. Åt dessa
sina elever vill skolan giva vad den förmår av boklig och praktisk
utbildning. Därjämte vill den medverka till fostran av goda
människor och goda medborgare, som bibehållande sitt
svenska modersmål, göra sitt bästa för att gagna och ära foster-
landet.

Birkas är svenskungdomens skola och samtidigt en härd
och en samlingspunkt för ungdomens kulturella och ideella strä-
vanden.

Den 1 november börjar skolan sitt 10:de läsår.

Ännu kunna elever anmäla sig, då antalet icke ännu är
fulltecknat.

Kronan på verket

är K. F:s smörblandade margarin, som innehåller minst 20 procent
runmärkt mejerismör, vilket finnes anmärkt på varje paket.

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A STOCKHOLM Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilspport etc. etc.

Kinna.

Fredriksson & Abrahamsson, Kinna

Tillverkar och försäljer:

GÄRDINER, BOMULLS-, YLLE- & LIN-
NEVÄVNADER samt YLLETRIKÅ

Bierstugan i

Spångbacken, Norrköping.

Rekommendera sina väl
tempererade maltdrycker.

NORSHOLM — VÄSTERVIK —

HULTSFREDS JÄRNVÄG

är en färd fylld av de angenäma reseintyck
genom Östergötlands och Tjusts vackraste trakter.
Från det gamla, idylliska Västervik, väl
värt ett besök, finnes flera ångbåtstälgenheter
utåt den vackra skärgården.

Tillskriv

Järnvägsbyrån, Västervik.

Restaurant Runan

Sundsvalls popu-
läreste restaurant

HEMTREVVLIGFESTVÄNING
Förträfflig mat. Billigaste priser

STADSHOTELLET

MOTALA

rekommenderas. 1:sta klass restaurant
och festväning. Bekväma och trevliga
resanderum. Telefon: Namnanrop. (1778)

Stadshotellet i

LINDESBERG

REKOMMENDERAS

Reserverad annonsplats

„Besök Borås“

Aktiebolaget LUDVIG ANDERSON, KINNA,
(Kasthalls Mattfabrik)

EFTERHÖR „KASTHALLSMATTOR“

Vildskinn

Räv, Utter, Mård, Hermelin,
Ekorre, Hare och Kanin upp-
köpas till allra högsta pris.

Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsak-
ligen äro för egen fabrikation. Prislista sändes
mot porto.

FOUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4.

STORA HOTELET, Linköping.

Innehavare: Fru JENNY KLINGBOM.

Post-, telegram- & telefonadress: Stora Hotellet
Linköping. Intern. hotellcode. 38 rum med 50
bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbel,
rum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2:50 kr. Middag ar
3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

Jönköpingsstads och läns sparbank
Stiftad 1831.

Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor
i Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Små-
lands Taberg,

Stadshotellet E S L Ö V.

Fullständig spritservering.

Förstklassigt kök.

Ny ägare L. Pehrsson.